

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Departament Nadzoru i Kontroli

DNK.WK.1741.6.2023

Warszawa, 11 października 2023 r.

Informacja o wynikach kontroli realizacji zadania publicznego pt. *Kurs podstaw języka polskiego dla obywateli Ukrainy*

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM albo Zleceniodawca) przeprowadziła kontrolę planową realizacji zadania publicznego pt. *Kurs podstaw języka polskiego dla obywateli Ukrainy* (dalej: zadanie publiczne albo zadanie). Podstawę kontroli stanowił § 8 umowy nr 479/BPRM/22 z 11 kwietnia 2022 r. (dalej: umowa) zawartej pomiędzy KPRM a Fundacją Rozwoju Regionów z siedzibą w Nowym Sączu (dalej także: Fundacja albo Zleceniobiorca).

Podstawa prawna

Art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹. Zadanie zlecono w trybie art. 11b tej ustawy.

[Podsumowanie ustaleń]

Cel zadania publicznego został osiągnięty, a zakres merytoryczny określony w umowie zrealizowany. Zadanie zrealizowano i sfinansowano w terminie określonym w umowie. Kwotę udzielonej dotacji – 499 500 zł (100%) rozliczono prawidłowo w sprawozdaniu z wykonania zadania publicznego (dalej: sprawozdanie).

Fundacja wraz z partnerem projektu – Szkołą Językową Perfect English (dalej także: Szkoła Językowa) – zorganizowała 75 grup szkoleniowych (średnio 10-osobowych), w których przeprowadzono zajęcia z podstaw języka polskiego w zakładanym wymiarze 40 godzin. W kursach wzięło udział 750 uchodźców z Ukrainy (100% planu), z czego podstaw języka polskiego nauczyło się 737 osób (131% planu), a do wewnętrznego egzaminu językowego przystąpiło 716 osób (227% planu).

Zgodnie z ofertą realizacji zadania (dalej: oferta) składały się na nią koszty realizacji działania 3. (499 500 zł) – *Przeprowadzanie kursów językowych*. Koszty realizacji pozostałych dwóch działań – *Zarządzanie oraz Rekrutacja uczestników i promocja zadania* nie zostały uwzględnione w ofercie, nie były finansowane z dotacji i nie stanowiły wkładu własnego Fundacji. Faktyczne poniesione wydatki były zgodne z zakładanymi w umowie kosztami na: wynagrodzenia lektorów języka polskiego, wynajem sal oraz zakup materiałów dydaktycznych.

Fundacja prawidłowo zorganizowała oraz rzetelnie udokumentowała wykonanie zadania w zakresie rzeczowym. Zajęcia prowadzili lektorzy języka polskiego spełniający kryteria opisane w ofercie.

Do obsługi dotacji wyodrębniono rachunek bankowy, który był utrzymywany do końca realizacji zadania i funkcjonował w trakcie trwania kontroli, co było zgodne z § 3 ust. 1 i 3 umowy.

Dokumentacja finansowo-księgową została prawidłowo wyodrębniona. Zleceniobiorca przedstawił komplet dokumentów finansowo-księgowych rozliczonych w sprawozdaniu (26 dowodów księgowych). Wszystkie dowody księgowe były rzetelne i spełniały wymogi art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości². Księgując zdarzenia Zleceniobiorca przestrzegał nadrzędnych zasad rachunkowości, tj. zasady memoriału oraz współmierności przychodów i kosztów. Fundacja nie ustaliła sposobu sprawdzania dowodów księgowych i ich zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych (tj. sposobu kontroli merytorycznej, formalnoprawnej i rachunkowej oraz dekretacji dowodów) w dokumentacji określającej sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych³, czym naruszyła wymóg art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na skuteczność sprawowanej kontroli finansowej.

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 571.

² Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

³ Zgodnie z punktem III.10 załącznika wprowadzonego komunikatem nr 10 ministra finansów w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia stanowiska Komitetu w sprawie niektórych zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych z dnia 18 maja 2010 r. (Dz.Urz.MF nr 6 poz. 26), sposób sprawdzania dowodów księgowych i ich zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych jednostka ustala w dokumentacji określającej sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zleceniobiorca nieprawidłowo realizował obowiązek informacyjny, o którym mowa w § 7 ust. 3 i 4 umowy. Materiały promujące zadanie nie spełniały warunków określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych⁴. W szczególności nieprawidłowości dotyczyły promocji zadania – zaprojektowania nieodpowiedniego (zawierającego m.in.: treści niedozwolone, tj. logo beneficjenta i jego partnera) plakatu informacyjnego, nieuwzględnienia na stronie internetowej Fundacji wszystkich wymaganych elementów (brak m.in.: barw RP, wizerunku godła, wartości finansowania czy całkowitej wartości zadania) oraz nieumieszczenia stosownej informacji na stronie Fundacji w serwisie społecznościowym.

Zleceniobiorca częściowo zrealizował określony w § 7 ust. 1 umowy obowiązek umieszczenia informacji, że zadanie jest finansowane ze środków KPRM, tj. stosowną klauzulę ujęto na wszystkich materiałach dydaktycznych i programowych, pominięto natomiast ją w treści wiadomości mailowych informujących o projekcie skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych.

Wypełniono postanowienia § 7 ust. 5 umowy, tj. zgodnie z art. 6 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁵, zapewniono dostępność architektoniczną lub informacyjno-komunikacyjną, mimo że w kursach nie brały udziału osoby z niepełnosprawnościami. Naruszono natomiast art. 10 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁶, ponieważ na stronie Fundacji nie zamieszczono deklaracji dostępności. Deklaracja przedłożona do kontroli nie zawierała pełnych informacji na temat ograniczeń związanych z nawigowaniem strony za pomocą klawiatury.

Zleceniobiorca należyście zrealizował określone w § 16 ust. 4 umowy obowiązki informacyjne wobec osoby wskazanej do kontaktu i realizacji umowy (koordynator projektu) oraz odbiorców zadania publicznego (uczestników projektu) w zakresie przetwarzania ich danych osobowych.

[Opis zadania publicznego i termin złożenia sprawozdania rocznego z wykonania zadania]

1. Prezes Rady Ministrów przyznał w 2022 r.⁷ KPRM z ogólnej rezerwy budżetowej państwa kwotę 9 894 134,60 zł z przeznaczeniem na realizację zadania publicznego, którego celem było zmniejszanie skutków kryzysu humanitarnego spowodowanego masowym napływem do Polski uchodźców z Ukrainy i wsparcie działań organizacji zmierzających do efektywnego udzielania pomocy osobom i rodzinom potrzebującym, a także koordynacja wsparcia w tym zakresie – etap I. W ramach tego zadania Fundacja otrzymała z KPRM środki w kwocie 499 500 zł.

2. Bezpośrednim efektem projektu miało być nabycie podstaw języka polskiego (umiejętność podstawowego porozumiewania) przez 750 obywateli Ukrainy mieszkających w Polsce. Wartością dodaną miało być również nawiązanie relacji społecznych z innymi uchodźcami będącymi w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej działaniami wojennymi.

Ze względu na dynamiczną sytuację migracyjną, Fundacja z ostrożności założyła, że nawet do 25% uczestników zrezygnuje w trakcie prowadzonego kursu, a tylko 56% spośród tych, którzy ukończą kurs przystąpi do egzaminu wewnętrznego – ryzyka te nie zmaterializowały się [szerzej: pkt 7].

3. Na realizację zadania przewidziano 499 500 zł⁸. Kwota ta w całości pochodziła z dotacji KPRM, gdyż umowa nie przewidywała wkładu własnego. Niemniej Fundacja realizowała część działań wskazanych w ofercie (zarządzanie oraz rekrutacja) w oparciu o własne zasoby (wolontariat oraz środki statutowe), których wartość nie została uwzględniona w ofercie (budżecie zadania).

Zadanie obejmowało trzy działania:

- 1) Zarządzanie (koszty nie zostały uwzględnione w ofercie, działania nie były finansowane z dotacji);
- 2) Rekrutacja uczestników i promocja zadania (koszty nie zostały uwzględnione w ofercie, działania nie były finansowane z dotacji);
- 3) Przeprowadzenie kursów językowych na kwotę 499 500 zł, w tym:
 - a) wynagrodzenie lektorów języka polskiego – kwota 360 000 zł (3 000 godzin po 120 zł),

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 953 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie działań informacyjnych albo rozporządzenie.

⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 2240, dalej: ustawa o zapewnieniu dostępności.

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: ustawa o dostępności cyfrowej. Art. 2 pkt 5 ustawy o dostępności cyfrowej stanowi, że organizacje pozarządowe prowadzące działalność w sferze zadań publicznych zobowiązane są do stosowania przepisów tej ustawy.

⁷ Zarządzenie nr 64 Prezesa Rady Ministrów z 21 marca 2022 r. w sprawie przyznania Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na realizację zadania publicznego, którego celem jest zmniejszanie skutków kryzysu humanitarnego spowodowanego masowym napływem do Polski uchodźców z Ukrainy i wsparcie działań organizacji zmierzających do efektywnego udzielania pomocy osobom i rodzinom potrzebującym, a także koordynacja wsparcia w tym zakresie – etap I.

⁸ Wartość zgodna z § 3 ust. 6 umowy.

- b) wynajem sal – kwota 120 000 zł (3 000 godzin po 40 zł),
- c) materiały dydaktyczne – kwota 19 500 zł (750 sztuk po 26 zł).

4. Zleceniobiorca złożył sprawozdanie w terminie, tj. 22 lipca 2022 r., co było zgodne z § 9 ust. 3 umowy w którym postanowiono, że ma ono zostać złożone w terminie 30 dni od zakończenia realizacji zadania (tj. do 30 lipca 2022 r.).

[Rozliczenie kosztów zadania i dokumentacja osiągniętych rezultatów]

5. W sprawozdaniu Fundacja przedstawiła do rozliczenia kwotę 499 500 zł, co stanowiło 100% przyznanej dotacji KPRM.

Kwota ta została rozliczona prawidłowo i (tak jak przyjęto w ofercie) składały się na nią koszty realizacji działania 3. – *Przeprowadzanie kursów językowych*. Faktyczne poniesione wydatki były zgodne z zakładanymi w umowie kosztami na: wynagrodzenia lektorów języka polskiego, wynajem sal oraz zakup materiałów dydaktycznych. Natomiast nieuwzględnione w ofercie koszty dwóch działań, tj. *Zarządzanie* oraz *Rekrutacja uczestników i promocja zadania* faktycznie nie były finansowane z dotacji.

6. Zleceniobiorca nie korzystał z możliwości dokonywania przesunięć w zakresie ponoszenia kosztów, o których mowa § 5 umowy.

7. Fundacja zrealizowała zakładane rezultaty w zakresie równym lub przekraczającym przyjęte założenia. W kursach podstaw języka polskiego udział wzięło 750 uchodźców z Ukrainy (100% planu), z czego podstaw języka nauczyły się 737 osoby⁹ (131% planu)¹⁰, a do wewnętrznego egzaminu przystąpiło 716 osób (227% planu)¹¹. Uśredniony wynik egzaminu ukształtował się na poziomie przekraczającym 90%. Zgodnie z przyjętymi założeniami zajęcia prowadzone były średnio w 10-osobowych grupach, w wymiarze 40 godzin.

W sprawozdaniu omyłkowo podano, że do wewnętrznego egzaminu językowego przystąpiło 717 osób, tj. o jedną więcej niż wynika to z podsumowań i sprawozdań sporządzonych przez lektorów języka polskiego. Pomyłka ta nie miała wpływu na wykonanie wskaźnika – odsetka uchodźców z Ukrainy, którzy nauczyli się podstaw języka polskiego i przystąpili do egzaminu, który w obydwu przypadkach przekroczył 227%.

8. Fundacja należycie zorganizowała oraz rzetelnie udokumentowała wykonanie zadania w zakresie rzeczowym. Zleceniobiorca stosował opracowane i upublicznione na swojej stronie internetowej i stronie internetowej Szkoły Językowej Perfect English dokumenty programowe (regulamin projektu, wzór umowy uczestnictwa w projekcie, wzór formularza rekrutacyjnego, wzór oświadczenia uczestnika projektu o przetwarzaniu danych osobowych) oraz wystandaryzowane wzory dokumentów potwierdzających merytoryczne wykonanie zadania, przekazane do stosowania lektorom języka polskiego.

Przygotowane w języku ukraińskim i polskim regulamin projektu oraz wzór umowy uczestnictwa w projekcie określały m.in. kryteria warunkujące udział w kursach podstaw języka polskiego¹², zasady rekrutacji i kwalifikacji do projektu, zakres oferowanego wsparcia, prawa i obowiązki uczestnika projektu i organizatora, a także zasady rezygnacji z uczestnictwa w projekcie.

Badaniem na próbie czterech grup szkoleniowych liczących łącznie 40 uczestników projektu (ok. 5% badanej populacji)¹³ potwierdzono, że umowy zostały zawarte z uchodźcami z Ukrainy spełniającymi kryteria warunkujące udział w projekcie, na podstawie złożonych przez nich formularzy rekrutacyjnych.

Zgodnie z regulaminem projektu, dla każdej z 75 grup sporządzono: harmonogram szkoleń, w oparciu o które prowadzone były zajęcia, kompletną listę obecności na zajęciach, listę potwierdzającą odbiór materiałów dydaktycznych oraz zaświadczeń o ukończeniu szkolenia. W każdej grupie, wykorzystując jednolite wzory dokumentów, lektor języka polskiego prowadził dziennik zajęć dokumentujący liczbę godzin szkolenia, frekwencję oraz tematykę zajęć w danym dniu, a na koniec kursu sporządził podsumowanie i sprawozdanie z obecności na zajęciach, podając w nim dane, na podstawie których ustalono poziom osiągniętych rezultatów zadania, tj. liczbę uczestników, którzy wzięli udział w kursie, nauczyli się podstaw języka polskiego oraz przystąpili do egzaminu końcowego. Dane wykazane w podsumowaniu i sprawozdaniu z obecności odpowiadały danym częściowym wykazanym w dziennikach zajęć, listach obecności oraz listach potwierdzających odbiór zaświadczeń o ukończeniu 40 godzin szkolenia z zakresu podstaw języka polskiego.

9. Zleceniobiorca do realizacji zadania zatrudnił lektorów na podstawie wskazanych w ofercie kryteriów tj. posiadających doświadczenie w prowadzeniu kursów języka polskiego dla obcokrajowców lub będących rdzennymi mieszkańcami Ukrainy.

⁹ Liczba osób, które nauczyły się podstaw języka polskiego została ustalona na podstawie list obecności.

¹⁰ W ofercie założono, że podstaw języka nauczy się 75% uchodźców czyli 563 osoby; faktycznie kurs ukończyło 737 osób, tj. 131% planu (według sprawozdania 130%).

¹¹ W ofercie założono, że do egzaminu przystąpi 56% osób, które nauczyły się podstaw języka polskiego, czyli 315 osób, a faktycznie egzamin złożyło 716 osób, co stanowi 227% planu (według sprawozdania 226%).

¹² Projekt skierowany był do obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r., zgłosili z własnej inicjatywy chęć udziału w kursie podstaw języka polskiego i złożyli w określonym terminie formularz rekrutacyjny oraz wymagane oświadczenia.

¹³ Grupy nr: 4, 34, 66, 72.

Fundacja przedłożyła życiorysy zawodowe oraz referencje potwierdzające spełnienie kryteriów przez lektorów. Ponadto kadra zaangażowana do projektu przeszła szkolenie metodyczne organizowane przez Szkołę Językową. Celem szkolenia metodycznego było:

- zaktualizowanie i ugruntowanie wiedzy i umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego jako obcego,
- uwrażliwienie uczestników szkolenia na indywidualne potrzeby grupy docelowej,
- zaznajomienie z nowymi metodami, które mogą wspomóc proces nauki języka polskiego.

10. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia wydano większej liczbie uczestników niż liczba osób, które przystąpiły do egzaminu, co było niezgodne z § 2 ust. 6 umów zawartych z uczestnikami. Nie naruszyło to jednak postanowień umowy i nie miało wpływu na osiągnięcie założonego w ofercie poziomu rezultatu, tj. odsetka uchodźców z Ukrainy, którzy nauczyli się podstaw języka polskiego (osiągnięto 131% planu) oraz nauczyli się podstaw języka polskiego i przystąpili do egzaminu (osiągnięto 227% planu).

Przystąpienie do egzaminu wewnętrznego, zgodnie z umowami zawartymi z uczestnikami¹⁴, było obowiązkowe i warunkowało uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia. W dziewięciu grupach (44 - 51 oraz 71) liczba osób, które odebrały zaświadczenia ukończenia szkolenia była większa niż liczba osób, które przystąpiły do egzaminu wewnętrznego (łącznie o 21 osób). Ostatecznie zaświadczenia zostały wydane wszystkim osobom, wobec których na podstawie list obecności stwierdzono, że nauczyły się podstaw języka polskiego.

11. Wskazany w umowie rachunek bankowy nie był oprocentowany. Tym samym Fundacja nie uzyskała przychodów z tytułu odsetek bankowych od środków dotacji przekazanej przez KPRM. Rachunek był utrzymywany do końca realizacji zadania i funkcjonował w trakcie trwania kontroli.

12. Ze środków dotacji pokryte zostały koszty kwalifikowane w kwotach brutto (łącznie z naliczonym podatkiem VAT). Zleceniobiorca nie podejmował czynności mających na celu odzyskanie podatku VAT z tytułu faktur rozliczonych w ramach zadania, ani nie rozliczył wydatków lub kosztów sfinansowanych z dotacji KPRM w ramach innych zadań¹⁵.

[Dokumentacja finansowo-księgowo i ewidencja księgowo]

13. Zleceniobiorca posiadał komplet dokumentów finansowo-księgowych, tj. faktury i rachunki (łącznie 26 dowodów księgowych) rozliczonych w sprawozdaniu (499 500 zł). Wszystkie koszty realizacji działań mieściły się w rodzajach kosztów przypisanych w ofercie do działania 3. – *Przeprowadzanie kursów językowych*, na które przyznana została dotacja. Dokumenty zostały wystawione w terminie realizacji zadania (od 11 kwietnia do 30 czerwca 2022 r.)¹⁶ i opłacone w terminie ponoszenia wydatków (od 11 kwietnia do 14 lipca 2022 r.)¹⁷ z rachunku bankowego wskazanego w umowie.

14. Wszystkie dokumenty księgowe dotyczące przedłożonych do rozliczenia wydatków zawierały trwały opis uwzględniający numer umowy dotacji, tytuł zadania publicznego, informację, że wydatek został sfinansowany ze środków dotacji, ewentualnie środków własnych oraz wskazanie, którego działania i rodzaju kosztów dotyczy.

15. Fundacja nie ustaliła sposobu sprawdzania dowodów księgowych i ich zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych (tj. sposobu kontroli merytorycznej, formalnoprawnej i rachunkowej oraz dekretacji dowodów) w dokumentacji określającej sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, czym naruszyła wymóg art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o *rachunkowości*. Niezależnie od tego wszystkie dowody były rzetelne oraz spełniały wymogi art. 21 ustawy o *rachunkowości* – zawierały potwierdzenie kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej oraz zostały autoryzowane do wypłaty, zgodnie z przyjętą w Fundacji praktyką sprawowania kontroli finansowej wydatków.

W Fundacji nie opracowano pisemnych zasad w zakresie obiegu i kontroli dowodów księgowych potwierdzających wydatki, co wyjaśniono niewielką liczbą zatrudnionych pracowników (statusem mikroprzedsiębiorstwa). Zgodnie z wyjaśnieniami¹⁸, każdy pracownik w chwili zatrudnienia jest instruowany o procedurze sporządzania i weryfikacji dokumentów księgowych oraz jest wdrażany w czynności finansowe przez bezpośredniego przełożonego. Ustalenia kontroli potwierdzają, że w Fundacji funkcjonowała utrwalona pragmatyka sprawowania kontroli finansowej wydatków. Wszystkie przedłożone do rozliczenia faktury i rachunki zostały opisane i zatwierdzone pod względem merytorycznym przez kierownika Zespołu Projektów (koordynatora projektu), zatwierdzone pod względem formalno-rachunkowym przez wiceprezesa Zarządu, a także podpisane przez głównego księgowego i autoryzowane do wypłaty przez kierownika jednostki – prezesa Zarządu.

¹⁴ Umowy zawarte z kursantami – uchodźcami z Ukrainy.

¹⁵ Oświadczenie prezesa Zarządu (pkt 15 pisma z 19 września 2023 r.).

¹⁶ § 2 ust. 1 umowy.

¹⁷ § 2 ust. 2 umowy.

¹⁸ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 3 października 2023 r. (pkt 1).

16. Fundacja, stosownie do § 6 ust. 1 umowy, prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową dla zadania publicznego (w zakresie przychodów i kosztów), zgodnie z ustawą o rachunkowości. Operacje związane przychodem z tytułu dotacji (konto 700-6-22) oraz kosztami z niej sfinansowanymi (konto 500-2-21-1) zostały wyodrębnione. Zastrzeżenia budzi natomiast formalny aspekt wyodrębnienia ewidencji księgowej, który jednak nie rzutował negatywnie na przejrzystość wydatkowania środków dotacji i możliwość ich rozliczenia. W zarządzeniu prezesa Zarządu, stanowiącym podstawę wyodrębnienia kont w urzędzeniach księgowych¹⁹ wyodrębniono dwa dodatkowe konta 500-2-21-2 – *Koszty administracyjne* (na którym nie zaewidencjonowano żadnych kosztów) oraz konto 500-2-21-3 – *Koszty pośrednie* (na którym zaewidencjonowano koszty w kwocie 667,44 zł, jednak nie przedłożono ich do rozliczenia dotacji) pomimo że umowa nie przewidywała poniesienia tego rodzaju wydatków w związku z realizacją zadania ani w ramach dotacji ani w ramach wkładu własnego. Nie wyodrębniono natomiast konta księgowego dla rachunku bankowego służącego do rejestrowania operacji kasowych w ramach zadania, co sprzyjałoby przejrzystości zapisów księgowych. Niemniej mając na względzie, że do obsługi dotacji został wydzielony rachunek bankowy, na którym od dnia zawarcia umowy obok operacji związanych z utrzymaniem rachunku, figurowały wyłącznie wpłaty i wypłaty związane z realizowanym zadaniem, wszystkie operacje były identyfikowalne.

Zgodnie z zasadami rachunkowości Fundacji²⁰, księgi rachunkowe prowadzone były przy użyciu oprogramowania komputerowego²¹. W związku z realizacją zadania, w ramach określonego w zakładowym planie konta 500 – *Koszty działalności statutowej* oraz konta 700 – *Przychody z bieżącej działalności statutowej*, wydzielono następujące konta księgowe:

- 500-2-21 – *GRANT Język polski dla Ukraińców*, służące do ewidencjonowania kosztów zadania w ujęciu kalkulacyjnym w tym:
 - a) 500-2-21-1 – *Koszty realizacji działań – działanie 3*, na którym zaewidencjonowano wszystkie przedłożone do rozliczenia koszty w wysokości 499 500 zł,
 - b) 500-2-21-2 – *Koszty administracyjne*, na którym nie zaksięgowano żadnych pozycji,
 - c) 500-2-21-3 – *Koszty pośrednie*, na którym ujęto sfinansowane przez Fundację (nieuwzględnione w ofercie i nieprzedłożone do rozliczenia dotacji) koszty w wysokości 667,44 zł z tytułu spotkań (delegacji) oraz obsługi księgowej zadania;
- 700-6-22 – *GRANT Język polski dla Ukraińców*, na którym zaksięgowano przychód z tytułu dotacji w wysokości 499 500 zł (odpowiadający całkowitym kosztom działania 3).

W zarządzeniu prezesa Zarządu, stanowiącym podstawę wyodrębnienia kont w urzędzeniach księgowych nie uwzględniono konta dla wskazanego w umowie rachunku bankowego, na którym ewidencjonowano wpływ dotacji na rachunek dedykowany zadaniu oraz przelewy zewnętrzne wykonane z rachunku. Wyodrębniona ewidencja księgowa zadania prowadzona była wyłącznie memoriałowo na koncie przychodów i kosztów w ujęciu kalkulacyjnym.

17. Wszystkie przedłożone do rozliczenia dowody księgowe były identyfikowalne i weryfikowalne, na każdym znajdował się numer nadany przez system po zaksięgowaniu, pozwalający na powiązanie dowodu z księgami.

W Fundacji kwalifikowanie dowodów księgowych do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretowanie) odbywa się w elektronicznym systemie służącym do prowadzenia ksiąg rachunkowych. Na dokument nanoszony jest symbol, który jednoznacznie identyfikuje dokument ze sposobem jego ujęcia w księgach rachunkowych, natomiast na dekrecie w systemie widnieją inicjały osoby odpowiedzialnej za zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych i dokonanie zapisu w księgach, data księgowania, a także symbole kont i kwoty.

18. Ewidencjonując wpływ środków dotacji oraz wydatki w księgach rachunkowych Zleceniobiorca przestrzegał nadrzędnych zasad wynikających z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, tj. zasady memoriału oraz współmierności przychodów i kosztów. Przychód oraz wszystkie koszty zostały przypisane do okresu sprawozdawczego (miesiąca), którego dotyczyły, tj. kwietnia, maja albo czerwca.

[Informacja o współfinansowaniu zadania publicznego]

19. Zleceniobiorca nienależycie, zrealizował określony w § 7 ust. 3 umowy obowiązek poinformowania, że zadanie jest współfinansowane z dotacji udzielonej przez KPRM. Fundacja przesłała plakaty informujące o projekcie, które nie spełniały wymagań określonych w załączniku do rozporządzenia – zawierały treści niedozwolone, tj. logo beneficjenta i jego partnera, a przy ich tworzeniu nie skorzystano z obowiązkowych wzorów określających m.in. kolorystykę, fonty oraz wielkość liter. Plakaty zostały wywieszane w salach,

¹⁹ Zarządzenie nr 1/03/2022 prezesa Zarządu Fundacji Rozwoju Regionów z 29 marca 2022 r.

²⁰ Uchwała Zarządu Fundacji Rozwoju Regionów z 29 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) i rachunkowości, dalej: zasady polityki rachunkowości.

²¹ Punkt 1 Opisu systemu przetwarzania danych oraz zasad ochrony danych w Fundacji Rozwoju Regionów – załącznik nr 3 do uchwały w sprawie polityki rachunkowości.

w których realizowane było zadanie. Fundacja nie spełniła również wymagań określonych w rozporządzeniu dotyczących informowania o projekcie na stronie internetowej. Publikowane tam informacje nie były opatrzone barwami RP, wizerunkiem godła oraz informacją o wartości dofinansowania i całkowitej wartości zadania. Ponadto, Zleceniobiorca nie wywiązał się z obowiązku wynikającego z § 2 pkt 3 rozporządzenia tj. nie umieścił informacji o projekcie na profilu Fundacji w serwisie społecznościowym.

Załącznik do rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych określa wzory plakatów informacyjnych, które są obowiązkowe i nie mogą podlegać modyfikacji. W szczególności na plakatach zakazuje się umieszczania innych dodatkowych informacji i elementów graficznych, takich jak logo beneficjenta i partnera, które Fundacja umieściła. Ponadto, Fundacja nie przedstawiła dowodów świadczących o prawidłowym rozmieszczeniu plakatów informacyjnych (np. zdjęcia), a jedynie wyjaśnienia prezesa Fundacji.

Wprawdzie Fundacja na swojej stronie internetowej²² zamieściła informację o finansowaniu zadania ze środków otrzymanych od Zleceniodawcy, jednak nie spełniała ona niektórych wymogów wskazanych w rozporządzeniu w sprawie działań informacyjnych, tj.: brak było barw RP, wizerunku godła, wartości dofinansowania oraz całkowitej wartości zadania a zakładka/podstrona dotycząca zadania nie była bezpośrednio dostępna ze strony głównej (naruszenie § 7 ust. 1 pkt 1 oraz § 7 ust. 2 rozporządzenia). Prezes Fundacji zadeklarował chęć uzupełnienia brakujących elementów²³. Informacji o źródle finansowania zadania w ogóle nie umieszczono na profilu Fundacji w serwisie społecznościowym Facebook²⁴ (naruszenie § 7 ust. 1 rozporządzenia).

20. Fundacja częściowo zrealizowała obowiązek wynikający z § 7 ust. 1 umowy. Na wszystkich materiałach programowych i szkoleniowych²⁵ oraz na stronie Szkoły Języków Obcych Perfect English, przy udziale której realizowane było zadanie, umieszczono informację, że jest ono finansowane ze środków otrzymanych od Zleceniodawcy. Naruszeniem § 7 ust. 1 umowy było natomiast nieujęcie tej informacji w treści maili dotyczących projektu adresowanych do jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych oraz niezobowiązanie tych jednostek do informowania o źródle finansowania zadania w materiałach publikowanych na ich stronach internetowych.

Teść klauzuli, która była umieszczana na materiałach programowych i szkoleniowych oraz na stronie Szkoły Języków Obcych Perfect English brzmiała: *Kurs podstaw języka polskiego dla obywateli Ukrainy finansowany przez KPRM ze środków rezerwy ogólnej budżetu państwa na realizację zadania obejmującego wsparcie, którego celem jest zmniejszenie skutków kryzysu humanitarnego spowodowanego masowym napływem do polski uchodźców z Ukrainy.*

29 kwietnia 2022 r. Zleceniobiorca wysłał 20 wiadomości mailowych do samorządów oraz organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą Ukraińcom z informacją o projekcie, w których treści pojawiła się nazwa zadania, jednak nie wskazano źródła finansowania, czym naruszono § 7 ust. 1 umowy.

Przykładowo na stronie Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju został opisany projekt jednak bez informacji o źródle finansowania.

[Realizacja innych zobowiązań umownych – zapewnienie dostępności i przetwarzanie danych osobowych]

21. Zleceniobiorca wypełnił postanowienia § 7 ust. 5 umowy obligujące go do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie, o którym mowa w art. 6 pkt 1 i 3 ustawy o zapewnieniu dostępności (tj. w zakresie dostępności architektonicznej lub dostępności informacyjno-komunikacyjnej), mimo że w kursach nie brały udziału osoby z niepełnosprawnościami²⁶.

W regulaminie projektu i umowie uczestnictwa ustalono, że dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zapewniony w biurze projektu (tj. w siedzibie Zleceniobiorcy) oraz w salach szkoleniowych adekwatnie do zdiagnozowanych w wyniku rozpoznania potrzeb schorzeń²⁷. Według wyjaśnień Zleceniobiorcy, w biurze Fundacji brak jest ograniczeń architektonicznych (działa winda oraz toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), funkcjonują oznaczenia w języku Braille'a, możliwe jest wejście z psem asystującym oraz wsparcie osób posługujących się językiem migowym czy użyczenie najadnika współpracującego z aparatem słuchowym. Z kolei w umowach wynajmu sal uwzględnione zostały klauzule obligujące wykonawców do dostosowania sal do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w razie potrzeby (podjazdy, windy, dopasowane stanowisko szkoleniowe, dostęp do WC), a na komputerach używanych uczestnikom projektu zainstalowane były programy do czytania dokumentów przez osoby niedowidzące²⁸.

²² <http://f-rr.org/jezyk-polski-dla-ukraincow/>, dostęp 7 września 2023 r.

²³ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 3 października 2023 r. (pkt 2).

²⁴ <https://www.facebook.com/FundacjaRozwojuRegionow>, dostęp 26 września 2023 r.

²⁵ Tj. regulamin projektu, formularz rekrutacyjny, umowa uczestnictwa, dziennik zajęć, lista obecności, oświadczenia uczestników projektu, potwierdzenie odbioru materiałów dydaktycznych i zaświadczeń o ukończeniu szkolenia, podsumowanie i sprawozdanie z obecności na zajęciach.

²⁶ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 19 września 2023 r. (pkt 19).

²⁷ § 5 ust. 10 i § 7 ust. 4 regulaminu projektu, § 3 ust. 1 pkt 4 umowy uczestnictwa.

²⁸ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 19 września 2023 r. (pkt 18).

22. Fundacja nie w pełni dostosowała swoją stronę internetową wykorzystywaną dla potrzeb realizacji zadania²⁹ do wymagań ustawy o *dostępności cyfrowej*. Na stronie Fundacji nie zamieszczono deklaracji dostępności, której celem jest ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z przestrzeni wirtualnej i rzeczywistej (architektonicznej) podmiotu publicznego, co stanowi naruszenie art. 10 ustawy o *dostępności cyfrowej*. Przedłożona do kontroli deklaracja dostępności nie zawierała pełnych informacji na temat ograniczeń związanych z nawigowaniem strony za pomocą klawiatury. Fakt, że wsparcie publiczne zostało skierowane do osób nieznających języka polskiego, nie zmienia oceny, że Zleceniobiorca nie realizował wymagań określonych w art. 10 ustawy o *dostępności cyfrowej*, a w ślad za tym naruszył postanowienia § 7 ust. 5 umowy.

Zleceniobiorca wyjaśnił³⁰, że w lipcu 2023 r. strona Fundacji została zainfekowana wirusem, skutkiem czego brak jest części wcześniej zamieszczonych tam treści, w tym deklaracji dostępności. Deklaracja dostępności zostanie upubliczniona po odbudowaniu strony internetowej Fundacji³¹.

Przegląd podstawowej dostępności cyfrowej strony internetowej Fundacji <http://f-rr.org/> w zakresie zgodności z wytycznymi zawartymi w ustawie o *dostępności cyfrowej*³² wykazał, że strona nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przykładowo, nie wszystkie elementy aktywne w serwisie są dostępne za pomocą klawiatury, z poziomu nawigacji klawiaturą brak jest dostępu do list rozwijalnych (zakładki: *O Nas, Szkolenia i usługi rozwojowe, Kontakt*), brak możliwości cofnięcia na wyższy poziom strony³³, a po przejściu przez wszystkie elementy strony nie można swobodnie powrócić do paska adresu przeglądarki³⁴.

23. Zleceniobiorca będąc administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z zawarciem i wykonaniem umowy, zrealizował określone w § 16 ust. 4 umowy obowiązki informacyjne względem osoby, którą wskazał do kontaktu i realizacji umowy (koordynator projektu) oraz odbiorców zadania publicznego (uczestników projektu) w zakresie przetwarzania ich danych osobowych.

Zleceniobiorca wypełnił obowiązek informacyjny względem koordynatora projektu oraz względem odbiorców wsparcia. Koordynator projektu potwierdził zapoznanie się z treścią klauzuli informacyjnej w związku z przetwarzaniem danych na podstawie przepisów prawa oraz umowy o realizację zadania publicznego, stanowiącej załącznik nr 5 do umowy. W regulaminie projektu przyjęto natomiast, że jednym z kryteriów formalnych warunkujących zakwalifikowanie do udziału w projekcie będzie złożenie przez kandydata oświadczenia o przetwarzaniu danych osobowych, zgodnie z określonym wzorem (§ 4 ust. 1). Podstawa prawna, kategorie przetwarzanych danych osobowych, cel i czas ich przetwarzania, dane administratora danych osobowych oraz inspektora ochrony danych osobowych, a także prawa osoby, której dane dotyczą zostały również zawarte w § 5 umowy uczestnictwa.

[Informacje o kontroli]

Czynności kontrolne prowadzono od 11 września do 3 października 2023 r. (w trybie określonym w § 8 umowy i w sposób zgodny ze *Standardami kontroli w administracji rządowej* z 31 sierpnia 2017 r.³⁵).

Kontrolę przeprowadził zespół w składzie³⁶:

- Marta Wrzesińska, radca, kierownik zespołu kontrolującego,
- Krzysztof Berg, główny specjalista, członek zespołu kontrolującego.

Do reprezentowania Fundacji uprawnionych było:

- dwóch członków Zarządu albo członek Zarządu działający wraz z prokurentem przy czynnościach o wartości przekraczającej milion złotych,
- jednoosobowo prezes Zarządu przy czynnościach o wartości nieprzekraczającej miliona złotych,
- jednoosobowo wiceprezes Zarządu przy czynnościach o wartości nieprzekraczającej 50 000 zł.

W okresie objętym kontrolą w skład Zarządu wchodził:

- ██████████ – prezes Zarządu,
- ██████████ – wiceprezes Zarządu.

Marta Wrzesińska

/dokument podpisany elektronicznie/

Krzysztof Berg

/dokument podpisany elektronicznie/

²⁹ Za pomocą strony internetowej prowadzona była rekrutacja uczestników projektu. Na stronie <http://f-rr.org/jezyk-polski-dla-ukraincow/> zamieszczono informacje o zadaniu, elektroniczny formularz rekrutacyjny oraz wzory dokumentów: formularz rekrutacyjny, oświadczenie RODO, regulamin projektu, umowa uczestnictwa.

³⁰ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 19 września 2023 r. (pkt 17 i 20).

³¹ Wyjaśnienia prezesa Zarządu z 3 października 2023 r. (pkt 2).

³² Zał. do ustawy *Wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.1 stosowane do stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych*.

³³ Niespełnione kryterium 2.1.1 WCAG *Dostępność z klawiatury – Klawiatura*.

³⁴ Niespełnione kryterium 2.1.2 WCAG *Dostępność z klawiatury – Bez pułapki na klawiaturę*.

³⁵ Dostępne pod adresem <https://www.gov.pl/web/premier/procedura-i-metodyka-kontroli>.

³⁶ Na podstawie upoważnień nr 19/2023 i 20/2023 wydanych 5 września 2023 r.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	592610.4428030.3489336
Nazwa dokumentu	informacja o wynikach kontroli w FRR.pdf
Tytuł dokumentu	informacja o wynikach kontroli w FRR
Sygnatura dokumentu	DNK.WK.1741.6.2023
Data dokumentu	11.10.2023
Skrót dokumentu	CDE26ADBE318E8BE1D4357965897AF6EDB7C856D
Wersja dokumentu	1.2
Data podpisu	11.10.2023 11:12:18
Podpisane przez	Krzysztof Damian Berg Główny specjalista
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
Data podpisu	11.10.2023 11:29:05
Podpisane przez	Marta Agnieszka Wrzesińska Radca
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.116.50.50.

Data wydruku: 11.10.2023

Autor wydruku: Wrzesińska Marta (Radca)